

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.224/2022/11.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a dr. Gömöri Csilla jogi előadó által képviselt **Felperes1** (felperes címe) **felperesnek**, dr. P. Németh Andrea ügyvéd (Cím14) által képviselt **Körösi alperes** (Cím2.) **alperes** ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2.M.70.921/2020/158. számú ítélete ellen, a felperes 162. sorszámú fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

A perben felmerült 81.600 (nyolcvanegyezer-hatszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] Az alperes 2016. augusztus 01. napjától állt közalkalmazotti jogviszonyban, helikopterszerelő munkakörben a felperesnél. Az alperes a helikopter típusa járműtípusokra, I. kategória (helikopterek) II-VI. szakterület vonatkozásában 2017. május 24-től szerelő képesítéssel rendelkezett a Főosztály által kiállított szakszolgálati engedély alapján. A

munkáltatónál szakszolgálati engedély nélkül is lehet helikopter szerelésen dolgozni abban az esetben, ha van olyan szakszolgálati engedéllyel rendelkező, aki felügyeli a munkát.

[2] tanú1 műszaki alosztályvezető, főmérnök 2017. június 21-én reggel az alperes az helikopter típusú helikopter 300 repülési óra után esedékes generátor karbantartását kapta feladatként tanú3 helikopter mérnök felügyelete mellett. Az alperes ilyen típusú légijárművön generátor karbantartást korábban még nem végzett, gyakorlata nem volt ebben, ezért megkérte tanú2 kollégáját, hogy segítsen neki. A munkavállalók a szerelési kézikönyvben átnézték a generátor leszereléséről szóló fejezetet, odavitték a dokkoló állványt a helikopterhez, mindketten felkapaszkodtak az állványra és egymás mellett állva eltávolították a helikopter burkolatát. Az alperes az állványon a generátort két kézzel próbálta eltávolítani, tanú2 a rögzítő bilincs kioldásában segédkezett, melyhez mindkét kezére szüksége volt. A generátor azonban az eltávolítása során megszorult, ezért az alperes a generátor mozgatásával próbálta azt lazítani, kiemelni. Egy határozottabb húzásra a generátor végül kimozdult, és ekkor észlelte alperes, hogy a generátor súlypontja nem középen van, azonban ezzel a mozdulattal egyszerre a közel tíz kilós generátor a kezéből váratlanul kifordult és az alatta lévő szám1 cikkszámú ventilátor meghajtó tengelyére esett, amelyben kárt okozott. A sérült ventilátor nem volt javítható, ezért a cseréjéről gondoskodni kellett, az új ventilátor ára pedig 17.943.156 forint volt, mely egyben a felperest ért kár összege is.

[3] Az eseménnyel összefüggésben 2017. június 26. napon parancsnoki kivizsgálás történt, ahol vezető, a Felperes1 Szolgálat vezetője a vizsgálat végén készült parancsnoki záradékban rögzítette, hogy „Az alperes a karbantartási feladatot a vonatkozó kézikönyvekben, gyártói utasításokban szereplő eljárás pontos betartásával, a tőle elvárható körülmények között végezte el. Azonban a generátor a leválasztáskor szükségessé váló szokatlan erőfelfejtés, majd kimozdulásakor bekövetkezett hirtelen megszűnése következtében fordult ki a kezéből.” Az alperes a 2017. június 20. napján kelt kárfelvételi jegyzőkönyvben a káresemény bekövetkezéséért a felelősségét nem ismerte el. Az alperes közalkalmazotti jogviszonya 2017. augusztus 31-én közös megegyezéssel megszűnt. A felperes a légijárműire - beleértve a perbeli helikoptert is - 2017. augusztus 15-től rendelkezett felelősségbiztosítással, amely alapvetően a harmadik személyeknek okozott károokra terjed ki.

Kereset

[4] A felperes a keresetében kérte az alperes kötelezését 1.020.000 forint kár, kamat és perköltség megfizetésére.

[5] Előadta, hogy a karbantartási munkálatok elvégzése, a hibák feltárása, azok megfelelő kijavítása az alperes munkaköri kötelezettsége volt. A Felperes1 Parancsnoknak parancs száma2 számú parancsa által 2003. január 01-jével hatályba léptetett „Utasítás1” tartalmazza a légijármű szerelő munkaköri feladatait, továbbá felelősségi körét is.

[6] Az alperes részéről gondatlan károkozás történt, figyelemmel arra, hogy az indítómotor-generátor leválasztásakor, amikor úgy érezte, hogy az megszorul, azt a döntést hozta, hogy erősebben meghúzza, segítséget nem kért. Az alperestől elvárt magatartás tehát az lett volna, hogy a generátor megszorulása esetében nem próbálja egymaga kiemelni, hanem segítséget kér.

[7] A felperes arra is hivatkozott, hogy az alperes avionikus szakképzettsége alapján kellő szaktudással rendelkezett a rábízott feladat ellátása során.

[8] A felperes nyilatkozott arról, hogy a károsult légitármű a káresemény időpontjában kötelező felelősségbiztosítással rendelkezett, a tárgyban szereplő káreseménnyel összefüggésben a biztosító nem teljesített kifizetést a felperes részére. A kötelező felelősségbiztosítás a harmadik félnek okozott károk megtérítésének fedezetét nyújtja.

Ellenkérelem

[9] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte, másodlagosan a kártérítési összeg egyhavi távolléti díjra (255.000 forint) történő mérséklését.

[10] Hivatkozott arra, hogy a felperes a keresetében maga is tényként ismerte el, hogy az alperes a tőle elvárható körütekintéssel végezte el a karbantartási feladatokat. Álláspontja szerint a munkaviszonyból származó kötelezettségét sem szándékosan, sem gondatlanul nem szegte meg. Előadta, hogy repülésbiztonsági okokból a szakszerű karbantartás közben véletlenszerűen fellépő károkozás esetén a munkáltató az őt ért kárt nem érvényesítheti a munkavállalóval szemben. A szerelési munkát során a tőle elvárható gondossággal járt el, a felperes a tengely védelmére munkáltatói előírást nem alkalmazott, és semmilyen eszközt nem biztosított.

Az elsőfokú bíróság határozata

[11] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 421.000 forint perköltséget.

[12] Az elsőfokú bíróság a káreseménnyel kapcsolatos szakkérdések megválaszolására szakértő repülő, -gépészmérnök igazságügyi szakértőt rendelt ki.

[13] A szakértői vélemény szerint az alperesnek a rá vonatkozó Kézikönyvben – azaz a Parancsnokság által kiadott iktatószám2 számú változatú, Utasítás1 a Szolgálat1 részére” című magyar kiadványban, valamint a további utasításokban meghatározott szerelési munkát kellett kiviteleznie. A szakértő megállapította, hogy „sem az üzembentartói általános légitármű karbantartási kézikönyv, sem pedig a típusdokumentáció és a technológiai (alíró) munkalapok nem elég részletesek, a specifikus manuális gyakorlati munkafogásokhoz sem a kifejtendő erőre, sem pedig az indító-generátor súlyára, sem pedig annak súlyponthelyzetére vonatkozó sem numerikus-, sem pedig egyéb információt, figyelmeztetést nem tartalmaznak”.

[14] A szakértő véleménye szerint az alperes a számára kiadott feladatot szabályszerűen végezte el, illetve nem talált arra vonatkozó bizonyítékot/utalást/tételt, amiből arra kellene következtetnie, hogy az alperes nem szabályszerűen végezte volna el a feladatot. Nem volt előírás a generátor alatt lévő és később károsodást szenvedett ventilátor tengely előzetes védelme sem, ennek szükségességét a felperes csak a perbeli esetet követően ismerte fel. Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az alperes munkavégzése során megszegte volna munkaviszonyból származó kötelezettségét.

[15] Az elsőfokú bíróság kiemelten értékelte, hogy a jelen per tárgyát képező káresemény idején, az alperes igen kis gyakorlattal rendelkező pályakezdő

légijárműkarbantartó volt, aki avionikus/légijármű-műszerész/repülőgép-műszerész szakképzettséggel rendelkezett. Ennek a ténynek azzal összefüggésben van kiemelt jelentősége, hogy a felperes nem avionikus/műszerész, hanem helikopter szerelő munkakörben alkalmazta az alperest. A szakértői vélemény szerint a légijármű karbantartói szakmában ahhoz, hogy a munkát végző, a másik, tehát légijármű szerelő alapképzettséget kívánó és ahhoz tartozó szakterületekhez tartozó karbantartási munkákat is végezzen, másik alapszakmához tartozó szakterületekhez tartozó elméleti modulokból és annak gyakorlati részéből is tanfolyamot kell elvégeznie. Az ilyen „kereszt-tanfolyam” elvégzését igazoló dokumentumot azonban a felek nem tártak a szakértő elé, és az alperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy ilyen tanfolyamot nem végzett.

[16] A szakértő a csatolt iratok alapján megállapította, hogy az alperesnek az helikopter típusa helikopter típuson nem volt meg a típusanfolyam befejezése után a munkanaplóval igazolt 6 hónap szakmai gyakorlati ideje. A hatósági elméleti vizsgára 2017. május 24-én került sor, a munkanaplóval az adott típuson igazolt minimum 6 hónapnyi szakmai gyakorlat ettől a dátumtól számít, így az alperes hatósági gyakorlati vizsgáztatására legkorábban 2017. november 24-én kerülhetett volna sor. A bíróság figyelembe vette, hogy a felperes ennek tudatában adta ki alperesnek aznap a generátorra vonatkozó feladatot, tekintettel arra is, hogy a beiskolázása, teljes szakmai gyakorlata a felperesnél zajlott.

[17] A szakértői vélemény megállapította, hogy a generátor súlyára a fedőburkolaton és magán a generátoron volt jelzés, azonban a súlypontjára vonatkozóan nem. Mindebből pedig az alperesnek nem kellett tudnia, hogy hol van a generátor súlypontja és hogy ettől függően pontosan hol kell megfognia a generátort ahhoz, hogy az ne fordulhasson ki a kezéből. Az alperes nem is tudhatta, hogy hol kell megfognia az indító-generátort.

[18] Különösen nem volt elvárható az alperestől az, hogy a tengely védelméről előzetesen gondoskodjon, figyelemmel arra, hogy illet a vonatkozó szakmai előírások nem tartalmaztak és ez az óvintézkedés a felperesnél csak a káreseményt követően került bevezetésre. Az elsőfokú bíróság tehát a fentiek alapján megállapította, hogy a kár bekövetkezése és az ahhoz vezető generátor-elakadás sem a szerelés megkezdése előtt, sem pedig szerelés közben nem volt előrelátható az alperes számára.

[19] Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményben foglaltak szerint megállapította, hogy a szakvélemény szerint nem is volt lehetőség arra, hogy a dokkolón állva, másik személy segítséget nyújtson, mivel az indító generátorhoz még egy munkavégző légijármű karbantartó személy számára is igen korlátozott volt a hozzáférés. A szakértő álláspontja szerint az alperes akkori művelet-elemző specifikus gyakorlati munkafogásokban értelmezett manuális szakmai gyakorlat szintjén, nem volt tőle elvárható az a felismerés, hogy a feladat félbeszakításával kellett volna mérnöki segítséget kérni. Mindezek alapján nem volt megállapítható, hogy elvárható lett volna az alperestől, hogy az elakadásakor a szerelést megszakítsa és a mérnök segítségét kérje. A szakértői vélemény szerint az alperes szerelés közben tanúsított magatartása nem áll ok-okozati összefüggésben a kár bekövetkeztével.

[20] A szakvélemény azt is megállapította, hogy a felperes elmulasztotta előzetesen megtenni azokat a biztonsági intézkedéseket, amelyek a tengely védelme érdekében szükségesek lettek volna. A munkáltatónak elsősorban a tengely védelmének szükségességét kellett volna idejében elvégzett előzetes kockázatelemzéssel felismernie, feltárnia, megállapítania. Utána gondoskodnia kellett volna az ehhez megfelelő céleszköz megtervezéséről és legyártásáról, majd alkalmazásának bevezetéséről és a technológiai utasítások bedolgozásáról, a végrehajtó szerelő állomány előzetes oktatásáról, annak használatáról.

[21] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes fentebb kifejtett mulasztása a sérülés, megrongálódás veszélyét és kockázatát vetítette előre. A bíróság utalt arra is, hogy a

felperes kizárólag harmadik személyeknek okozott kár megtérítésére rendelkezett a perbeli esemény idején kötelező felelősségbiztosítással, dologi kárra viszont nem kötött biztosítást, noha a rendkívül nagyértékű berendezések sérülésének veszélye nagyobb kockázatot és nagyobb kárvesztést is jelentett számára.

[22] Az elsőfokú bíróság elutasította az alperes új szakértő kirendelésére, illetve tanú5 tanúkénti meghallgatására való indítványát, hivatkozással arra, hogy a beadványa nem felelt meg az utólagos bizonyításra vonatkozó, a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 220.§ rendelkezéseinek, mivel nem jelölt meg új tény, körülményt, amely megalapozná az indítványát. Továbbá nem igazolta annak határidőben való előterjesztését. szakértő szakértői kompetenciával rendelkezett, amelyet a Fővárosi Ítéltábla 1.Mpkf.35.047/2022/4. számú végzése is alátámasztott.

Fellebbezés

[23] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozathozatalára.

[24] Hivatkozott arra, hogy az alperes nem tett eleget a munkavégzés során elvárható gondosságnak, amikor a generátor elakadását tapasztalta és azon rántott egyet. Tudnia kellett, hogy helikoptert szerelt, mely nagy értékekkel bír és nehéz mind össztömegében, mind egyes alkatrészek vonatkozásában is. Akármilyen kevés gyakorlattal is rendelkező szerelőtől elvárható, hogy a helikopter generátor elakadása esetén ezt a helyzetet ne rántással kísérelje meg feloldani. Minden dokumentumot biztosított ahhoz, hogy az alperes a feladatát el tudja végezni. A gyártói dokumentumok, illetve az üzembetartói kézikönyvek a feladatok ellátásához szükséges információkat tartalmazzák. Irreálisnak tartotta a felperes azt a követelményt, hogy minden elméletileg felmerülhető munkamozzanatra legyen külön leírás. Álláspontja szerint az alperes az esemény bekövetkezésekor szerelői képesítéssel, illetve ahhoz szükséges gyakorlattal rendelkezett. Részére a szerelésre jogosító szakszolgálati engedély átadásra került. Másrészről pedig a felperes úgy adta ki a feladatot az alperes részére, hogy a munkafolyamat felügyelőjének tanú3t jelölte ki. Az alperes képesítésével kapcsolatban előadta, hogy a felek között a munkaviszony 2016.augusztus 1-jei hatállyal jött létre, kifejezetten helikopterszerelő munkakör betöltésére. A munkaviszony létesítésekor a felperes az alperes avionikus képzettségére tekintettel vette alkalmazásba. Az alperes 2016. december 7-én sikeres elméleti vizsgát tett, ettől az időponttól indult a hathónapos gyakorlati ideje. Erre tekintettel a szakértő hibásan állapította meg, hogy az alperes gyakorlati ideje 2017. november 24-én jár le. A kár bekövetkezésének pillanatában az alperes hathónapos gyakorlati idővel rendelkezett.

[25] A felperes hivatkozott arra, hogy az alperes számára egyértelműen meghatározta, hogy tanú3 a munkafolyamat felügyelője, ezért tőle kellett volna segítséget kérnie, nem Tanú2-től. Az alperesnek azt kellett volna előre látnia, ha egy nehéz helikopter alkatrész elakad, helyén való-e annak rántása, annak érdekében, hogy a munkavégzés során felmerült váratlan helyzetet feloldja, megoldja. Amikor az alperes az elakadást tapasztalta, akkor az lett volna a helytálló magatartás, hogy a tevékenységét megállítva segítséget kér. Az alperesnek lett volna módja tanú3 értesítésére is.

[26] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntését jogszabályellenesen hozta meg, mivel nem követett el mulasztást azáltal, hogy a tengelyvédelemmel kapcsolatosan nem intézkedett, erre vonatkozóan ugyanis nincs előírás. Továbbá arra sincs jogszabályi előírás, hogy a légi járművek esetében a kötelező felelősségbiztosításon túlmenően dologi kárra is biztosítást kellene kötni. Előadta továbbá, hogy álláspontja szerint az alperes vonatkozásában a korábbi munkajogviszonyra vonatkozó törvényben rögzített, kvázi „tőle (alperestől) elvárható gondosság” mércéje szerint kellett értelmezni a rendelkezésre álló bizonyítékokat és tényeket. Ennek következtében az alperes magatartása a tőle elvárhatóságon alapuló mérce szerint is jogellenes és felróható volt.

[27] A felperes álláspontja szerint szakértő szakértőként a jelen ügyben nem járhatott volna el, figyelemmel arra, hogy a 14/2010. (II.5.) Kormányrendelet 7. § (2) bekezdésében szereplő nyilvántartások közül kizárólag a polgári célú légiközlekedés nyilvántartásában szerepel, de az állami célú légiközlekedés nyilvántartásában nem szerepel.

[28] A felperes kérte az elsőfokú bíróságtól, hogy új, az állami célú légiközlekedésben szakértelemmel rendelkező és a szakértői nyilvántartásban szereplő szakértő kirendeléséről döntsön. Ennek eredményeként a bíróság új szakértőként egyéb érdekelt³ot rendelte ki, aki azonban kompetenciahiány miatt nem tudta teljesíteni a kirendelést. Az elsőfokú bíróság a szakértőt a kirendelés alól felmentette. Az elsőfokú bíróság azonban tanú⁵ honvéd alezredes kirendelésre vonatkozó felperesi indítványt nem fogadta el. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogellenesen döntött, amikor indítványát elutasította.

Fellebbezési ellenkérelem

[29] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletnek helybenhagyását és a felperes perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

[30] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg és érdemben is helyes döntést hozott. Előadta, hogy a felperes iratellenesen hivatkozott az alperes szerelési gyakorlatára, figyelemmel arra, hogy ezen a típusú helikopteren életében először végzett generátorcserét. A felperes egyébként nem tudta igazolni az elsőfokú eljárásban, hogy az alperes bárminemű munkaviszonyból eredő kötelezettségét megszegte volna. Hivatkozott a kárfelvételi jegyzőkönyvben rögzített parancsnoki záradékra, miszerint „a karbantartási feladatot a vonatkozó kézikönyvekben, utasításokban szereplő eljárás pontos betartásával, tőle elvárható körültekintéssel végezte el.” Az igazságügyi szakértő egyértelmű megállapításokat tett és feltárta, hogy a munkáltató úgy bízta az alperesre a feladatot, hogy ahhoz sem megfelelő szakmai végzettsége, sem megfelelő gyakorlata nem volt. Igazolható tény, hogy a szerelési feladatot az alperes egyedül kapta és ő vonta be tanú² munkatársát. A szakértő pontosan leírta, a helikopter szerelő, mint mechanikus gépszerelő és az alperes avionikus légijármű-műszerész, mint inkább elektronikai alap szakképesítések közötti szakmai kompetenciák közötti eltérést. A szakértő a hatóságtól, a munkáltatótól és az alperestől bekért dokumentumok alapján állapította meg, hogy a típusengedély kiállítása nem volt szabályos.

[31] Az alperes álláspontja szerint szakértő igazságügyi szakértő kompetenciája jelen perben megállapítható. szakértő szakértői kirendelésekor az Névjegyzékében szerepelt az helikopter típusa helikopter tekintetében, így a szakértői vélemény kiadására megfelelő kompetenciával bírt. Az helikopter típusa helikopter a polgári repülésben is rendszeresített

jármű. A feltett szakkérdések megválaszolása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a konkrét gép állami vagy polgári lajstromszám alatt teljesít-e szolgálatot. Ezen helikopter típus nem haditechnikai célú és nem is volt kialakítva ilyen célra, tehát vizsgálata fel sem vetheti, hogy ahhoz még külön speciális szaktudás kellene. A felperes által hivatkozott Osztály 1 iktatószám 1. levele nem bír jogi relevanciával az ügyben

[32] Az alperes előadta, hogy tanú 5 a felperes által hivatkozott, de álláspontja szerint nem alkalmazandó jogszabályhely alapján a szakértői névjegyzékében még csak nem is szerepelt. egyéb érdekelt 3 pedig kompetenciahiányra hivatkozással a feladatot visszaadta.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indoka

[33] A fellebbezés nem alapos.

[34] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helytállóan állapította meg és az érdemi döntésével is egyetértett, ezért az elsőfokú ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[35] A Pp. 370. § (1) bekezdése kimondja, hogy a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a (2) – (4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a) – d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak.

[36] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Pp. 386. § (4) bekezdése alapján helyes indokai alapján hagyta helyben, így a fellebbezés kapcsán csupán az alábbiakra mutat rá.

[37] A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 2.§ (3) bekezdése értelmében a közalkalmazotti jogviszonyra a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) szabályait, az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

[38] A Kjt. 83. § (1) bekezdés szerint a közalkalmazotti jogviszony tekintetében az Mt-nek a munkáltató és a munkavállaló kártérítési felelősségre szóló rendelkezései (XIII. és XIV. fejezet) közül a 178. § és a 191. § nem alkalmazható.

[39] A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 177. §-a szerint a kár megtérítésére egyebekben a Ptk. 6:518-534. §-ai szabályait kell alkalmazni.

[40] Az Mt. 179.§ (1) bekezdése szerint a munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

A (2) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállását, a kárt, valamint az okozati összefüggést a munkáltatónak kell bizonyítania.

A (3) bekezdés szerint a kártérítés mértéke nem haladhatja meg a munkavállaló négyhavi távolléti díjának összegét. Szándékos vagy súlyosan gondatlan károkozás esetén a teljes kárt kell megtéríteni.

A (4) bekezdés szerint nem kell megtéríteni azt a kárt, amelynek bekövetkezése a károkozás idején nem volt előrelátható, vagy amelyet a munkáltató vétkes magatartása okozott, vagy amely abból származott, hogy a munkáltató kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

Az (5) bekezdés szerint a kár megtérítésére a 177. §-ban foglalt rendelkezést kell alkalmazni.

[41] A Munka törvénykönyvéről szóló Nagykommentár szerint az Mt. a munkavállalói kártérítési felelősség általános alakzatának tekinti az un. vétkességi felelősséget. Az Mt. 179. § (1) bekezdése szerint a munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségeinek megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. A jelen esetben a felperes a munkavállaló gondatlanságára hivatkozott, melyet akkor lehet megállapítani, ha a munkavállaló a kár bekövetkezésének lehetőségét előre látja ugyan, ám bízik azok elmaradásában vagy azért nem látja előre, mert az adott helyzetben elvárható gondosságot elmulasztja. A munkavállaló mentesül a kár megfizetése alól, ha annak bekövetkezése a károkozás idején nem volt előrelátható, melyre az alperes hivatkozott.

[42] A másodfokú bíróság hangsúlyozza, a munkáltató kötelezettsége, hogy a biztonságos és egészséges munkavégzés körülményeit biztosítsa, valamint, hogy a munkavállalót a munkavégzéshez szükséges valamennyi körülményről tájékoztassa.

[43] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy kevés gyakorlattal is rendelkező szerelőtől elvárható, hogy a helikopter generátor elakadása esetén ezt a helyzetet ne rántással kísérelje meg feloldani. Egy általános élettapasztalattal rendelkező személynek is, de különösen egy műszaki szakvézettséggel rendelkezőnek alapvetően tisztában kell lenni azzal, hogy a generátor nehéz alkatrésznek minősül.

[44] Az elsőfokú eljárás során lefolytatott bizonyítás során egyértelműen megállapítható volt és a szakértői vélemény is alátámasztja, miszerint a baleset bekövetkezéséhez az indítógenerátor súlya hozzájárulhatott, ugyanakkor a súlya a vonatkozó karbantartási kézikönyvből nem derül ki. Ez a kiadvány figyelmeztetést sem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy az indítógenerátor nehéz. Az indítógenerátor burkolatpalástján található gyárilag rögzített adattábla tartalmazza az indítógenerátor súlyát, amely 9,2 kg. Ugyanakkor az a lefolytatott eljárás során nem volt megállapítható, hogy a munkát végző alperes az adott művelet során felvett testtartásából, pozíciójából láthatta-e az adattáblát, hozzáférhetett-e ahhoz, hogy leolvassa az adattáblába bevészt igen kicsi és a mező színétől nem eltérő színű számot.

[45] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a munkáltató mulasztott, amikor az adott napon elvégzendő munkák kiosztásakor a feladat meghatározása során nem hívta fel az alperes figyelmét az indítógenerátor nagy súlyára, a pontos értékkel együtt, kilogramm egységben kifejezve is kellő részletességgel. Nem hívta fel a figyelmét az ebből eredően, a műveleten specifikus repülő műszaki szakmai repülésbiztonsági és munkavédelmi kockázatokra, valamint nem ismertette vele az azokat ilyenkor szokásos specifikus gyakorlati manuális repülőgépész/légiármű-szerelő/repülőgép-szerelő mechanikus jellegű szakmai munkafogásokat, apró íratlan szakmai trükköket.

[46] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az alperes első alkalommal végzett ilyen munkát, ezért a munkáltató kötelezettsége lett volna, hogy tájékoztassa a pontos szakmai paraméterekről, illetve gyakorlatról.

[47] A szakértő a szakvéleményében – melyet a felperes sem vitatott – rögzítette, hogy numerikus értéket sem a típusdokumentáció, sem az abból kivonatolt munkalapok nem tartalmaznak, illetve bármi figyelmeztetést nézve arra, hogy az indítógenerátor kihúzásához nagyobb, szokásosnál nagyobb erőfelfejtés szükséges.

[48] Kiemelendő, hogy a tengely súlyára vonatkozó numerikus érték sem szerepel sem a típusdokumentációban, sem pedig technológiai aláíró munkalapokon, illetve az indítógenerátor adattábláján. Ennek következtében az alperestől nem volt elvárható, hogy felkészüljön az indítógenerátor súlyára, figyelemmel arra, hogy erre vonatkozóan pontos

számadatot, tájékoztatást nem kapott. Így a felperes fellebbezése ezen okból is megalapozatlan.

[49] Nem fogadható el a felperes azon hivatkozása, hogy minden dokumentumot biztosított az alperes részére azért, hogy a munkáját el tudja látni. Valóban irreális az a követelmény, hogy elméletileg minden felmerülő mozzanatra, fogásra legyen külön leírás, azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint az indítógenerátor pontos súlyának és súlypontjának közlése olyan információ, amely fontos, nem tekinthető irreálisnak, ezért ennek elmaradása a munkáltató mulasztása.

[50] Megalapozatlan a felperesnek azon hivatkozása is, hogy az alperes az esemény bekövetkezésekor rendelkezett a szükséges gyakorlattal. Egybehangzóan nyilatkoztak a tanúk és maga a felperes is, hogy az alperes első alkalommal látta el ezt a munkafeladatot, ennek következtében megfelelő gyakorlattal nem rendelkezett. A szakértő a szakvéleményében is rögzítette, hogy az alperes erre a feladatra történő kijelölése módfelett szakszerűtlen és jogszerűtlen volt. A munkafolyamat megkezdését megelőzően az indítógenerátor leszereléséhez, a kimozdítása megindításához szükséges erő nem prognosztizálható. A szakértő rögzítette, hogy a vonatkozó típusdokumentáció nem elég részletes ahhoz, hogy műveletelemekig megadja, mikor, pontosan, hogyan kell megfogni az indítógenerátort, súlyát sem adja meg, és tiltást, figyelmeztetést sem tartalmaz. A szakértői vélemény szerint az alperes igen kis gyakorlatú pályakezdő légi jármű karbantartó, ráadásul avionikus/légi jármű-műszerész/repülőgép-műszerész és nem pedig repülőgépész/légi jármű szerelő/repülőgép szerelő alap szakképzettségű.

[51] Megalapozatlan a felperes azon hivatkozása is, hogy az alperes megfelelő szakmai gyakorlattal rendelkezett.

[52] Az állami célú légiközlekedés szakszemélyzetének szakszolgálati engedélyéről szóló 16/1998. (X.28.) HM EüM együttes rendeletben előírt minimális szakmai gyakorlati időt a munkáltató akkor biztosította, ha a Rendelet 119. § (3) bekezdése szerint az eredményes, az adott légi jármű típusra letett hatósági elméleti vizsgát követően, középfokú végzettség esetén hat hónap gyakorlati időt igazolta. A gyakorlati idő alatt végzett munkáról a pályázó naplót vezet, ami az elvégzett gyakorlati munkákat igazolja a szakszolgálati kérelemhez az illetékes felügyelő állami légiközlekedési hatóság felé, a szakszolgálati engedély, kérelem mellékleteként.

[53] A felperes arra hivatkozott, hogy az alperes a hat hónap gyakorlati időt letöltötte, azt azonban nem igazolta, a jogszabály szerint, hogy adott légi jármű típusra munkanaplót vezetett, melyet a munkáltató jóváhagyott. Ennek következtében ezen hivatkozása sem fogadható el, mivel nem bizonyított, hogy adott légi jármű tekintetében letöltötte a hat hónap gyakorlati időt. Ugyanakkor a felperes nem vitatta a szakértő azon megállapítását, hogy az alperes nem végzett szakképzettség kiterjesztő, un. kereszt tanfolyam –(avionikusból/műszerészből– gépész/szerelő: azaz B2-ből B1 modulokra, azaz IV–VI-ból, a II-III. szakterületekre/szakcsoportokra tanfolyamot. A becsatolt bizonyítványon szakképzettségként csupán az „5452503 avionikus” repülőgép-műszerész/légi jármű-műszerész szerepel szakképzettségként feltüntetve. Az alperesnek tehát az helikopter típusa helikopter típuson nem volt a típustanfolyam befejezése után munkanaplóval igazolt hat hónap szakmai gyakorlati ideje. Ennek következtében nem is hivatkozhat a felperes arra, hogy a megfelelő gyakorlati idővel rendelkezett, mert az ehhez szükséges szakmai gyakorlatot nem végezte és a felperes ezt nem igazolta.

[54] A per eldöntése szempontjából kiemelt jelentősége volt annak is, hogy a tengelyvédelem kapcsán kockázatelemzést nem végzett a munkáltató és a tengely védelmét semmilyen eszközzel nem biztosította.

[55] tanú2 tanú, aki a felperessel együtt dolgozott, úgy nyilatkozott, hogy az alperes esete óta már rájöttek, hogy a generátort nem pontosan a tengelyével párhuzamosan húzzák ki, akkor előfordulhat, hogy megakad. Ilyenkor, ha elakad, akkor próbálják a tengellyel párhuzamos pozícióba előállítani, ebben a helyzetben kihúzni újra, de nem cibálni. Erre a gyakorlatra később maguk jöttek rá, de leírva nincs sehol. A tanú is úgy nyilatkozott, hogy az alperes és ő is, ezen a típuson első alkalommal végzett ilyen szerelést.

[56] vezető tanú a meghallgatása során előadta, hogy „éppen az esetből tanulva aztán hoztunk is egy olyan rendelkezést, hogy a ventilátor tengely védelmét biztosítsák ilyen esetekben, most egy fadobozt teszünk oda”.

[57] A tanúk vallomása alapján megállapítható, hogy a munkáltató csak a káresemény bekövetkezése után tette meg az intézkedéseket a kár bekövetkezésének elkerülésére. Ennek következtében az alperestől nem volt elvárható, hogy a kár bekövetkezését előre lássa, így a felelőssége sem állapítható meg. Figyelemmel arra, hogy a kockázatelemzés, illetve a per megelőzése érdekében a céleszköz, célkészülék alkalmazása elmaradt, a munkáltató mulasztását nem háríthatja a munkavállalóra. A munkáltatónak elsősorban a tengelyvédelmének szükségességét kellett volna idejében elvégzett előzetes kockázatelemzéssel felismernie, feltárnia, megállapítania. Utána gondoskodnia kellett volna az ehhez megfelelő céleszköz, célkészülék megtervezéséről, legyártatásáról, majd alkalmazásának bevezetéséről és a technológiai utasításokba bedolgozásáról, a végrehajtó szerelő állomány előzetes oktatásáról, annak használatáról.

[58] Figyelemmel arra, hogy a munkáltató tájékoztatása a munkafeladat elvégzéséről és annak körülményeiről, nem volt megfelelő, így nem volt elvárható a munkavállalótól sem, hogy pillanatnyi megakadás kapcsán segítséget kérjen tanú3tól. Erre vonatkozóan semmilyen utasítás nem volt a munkáltató részéről.

[59] Megalapozatlan a felperes azon fellebbezési hivatkozása is, hogy az állványon ketten egymás mellett álltak, így a bekövetkezett káresemény elkerülhető lett volna. Ezzel kapcsolatban a tanúk is és a szakértő is egyértelműen nyilatkozott, hogy egy ember fért hozzá a generátorhoz, mivel az alperes a generátor kiemelésével foglalkozott, miközben tanú2 a rögzítő bilincs eltávolításában segédkezett. A szakvélemény szerint az indítógenerátorhoz még egy munkavégző légijármű karbantartó személy számára is igen korlátozott volt a hozzáférés.

[60] A másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozatlan a fellebbezés azon hivatkozása is, hogy a szakértő a helyszínre nem ment ki, figyelemmel arra, hogy a szakvélemény ettől függetlenül pontos és egzakt. Ugyanakkor a felperes nem is kérte a helyszíni szemle elrendelését.

[61] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a felperes pontos kötelezettségszegést és mulasztást nem is tudott megjelölni az alperes munkavégzése kapcsán. E körben pedig kiemelő a 2017. június 26-án rögzített parancsnoki záradék, miszerint vezető rendőrségi főtanácsos szolgálatvezető a következőket rögzítette: „tanú4 úr a feladatot a vonatkozó kézikönyvekben, gyártói utasításokban szereplő eljárás pontos betartásával, a tőle elvárható körültekintéssel végezte el.”

[62] A szakértő kompetenciájával kapcsolatban is megalapozatlan a felperes fellebbezése. A Fővárosi Ítéltábla az 1.Mpkf.35.047/2022/4. számú végzésében – mely jelen iratokhoz csatolásra került – egyértelműen megállapította, hogy a szakkérdés elbírálására a szakértő rendelkezett kompetenciával. A bíróság által kirendelt szakértő az Névjegyzékében szereplő az helikopter típusa helikopter tekintetében a szakértői vélemény adására kétségkívül megfelelő kompetenciával bírt. Az helikopter típusa helikopter a polgári repülésben rendszeresített jármű, az adott szakkérdés elbírálása szempontjából nincs

jelentősége annak, hogy a konkrét gép állami vagy polgári lajstromszám alatt teljesít szolgálatot. Maga a felperes sem hivatkozott rá, hogy a helikopter típus haditechnikai célú, illetve ilyen célra átalakításra került volna, ehhez szükséges lett volna a speciális szaktudás.

[63] Megalapozatlan a felperes fellebbezése tanú5 honvéd alezredes szakértőként, illetve tanúként történő meghallgatása vonatkozásában is, figyelemmel arra, hogy a nevezett személy az igazságügyi szakértői nyilvántartásban nem szerepel. Tanúkénti meghallgatása vonatkozásában pedig az elsőfokú bíróság helytállóan rendelkezett és hivatkozott Pp. 220. § rendelkezéseire. Ezen körülményt az sem teszi jogszabályellenessé, hogy előzetesen az elsőfokú bíróság elrendelte új szakértő kirendelését, figyelemmel arra, hogy a Pp. 357. § (2) bekezdése szerint a bíróság nincs kötve a pervezetésre vonatkozó, valamint az egyoldalú kérelmet visszautasító vagy elutasító végzéshez. Ennek következtében később a bíróság dönthetett úgy, hogy mégsem rendel ki új szakértőt.

[64] Maga a felperes sem hivatkozott arra, hogy tanú5 igazságügyi szakértőként nyilvántartásba vételre került, ennek következtében szakértőként nem is rendelhetett volna ki a bíróság. A perfelvétel lezárása előtt pedig tanúként nem jelölte meg és a Pp. 220. §-ában meghatározott feltételekre sem hivatkozott. A Pp. 183.§ (4) bekezdése rögzíti, hogy a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig a fél a perfelvételi nyilatkozatait – az e törvény keretei között az ellenfél hozzájárulása nélkül megváltoztathatja. Figyelemmel arra, hogy a felperes nem terjesztett elő a Pp. 220.§-ában meghatározott olyan körülményt, amely megalapozhatta volna az utólagos bizonyítást, így az elsőfokú bíróság helytállóan döntött a bizonyítási indítvány elutasításáról.

Záró rész

[65] A másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján határozta meg a másodfokú peröltséget, melynek megfizetésére a pereszes felperest kötelezte.

[66] A felperes személyes illetékmentességre jogosult az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a alapján, ezért a fellebbezési illetéket az állam viseli.

[67] A másodfokú bíróság az ítéletet a Pp. 376.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[68] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 365. §-a zárja ki.

Budapest, 2023. január 19.

dr. Vajas Sándor s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Edit s.k.
előadó bíró

dr. Kulisity Mária s.k.
bíró

..